

MALOWANIE (80) *sb n*

Oba a oraz o jasne (w tym w pierwszym a 2 r., w drugim 1 r. błędne znakowanie); w e wahania.

sg N malowanié (23); -é (1), -(e) (22). ◇ G malowaniã (10); -ã (9), -a (1); -ã : -a SkarŻyw (1 : 1). ◇ D malowaniu (3). ◇ A malowanié (12); -é (1) KochWr, -e (1) BiałKat, -(e) (10). ◇ I malowani(e)m (8), malowanim (3); -(e)m FalZioł, RejWiz, RejAp, RejPos, ModrzBaz (2), PowodPr; -im SkarŻyw, KochProp; -(e)m : -im Mącz (1 : 1). ◇ L malowaniu (7). ◇ pl N malowaniã (7). ◇ A malowaniã (7).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XIX w.

1. Wytwór pracy malarza (62) :

a. Obraz, malowidło, rysunek; pictura Murm, Mymer¹, Mącz, Cn; *imago* Calag, Cn; *forma, opus pictum, simulacrum, species, tabula picta* Cn (61) : Murm 127; Mymer¹ 8; Malarze niektorzi w miałtho Burzłtinu dzałaiã z niey pokořth ktorem na malowanie pokořzcziã aby dłuęo thrwało FalZioł III 30b; Też iestliby weřpołek nogami y rękami dziecię chciało ſie vrodzić iako na thym malowaniu widziř [tu ilustracja], Tedy baba rękã ma nogi dziecięce ku gorze wpychać FalZioł V 23a, V 22b, 44v; BielŻyw 108; BielKron 216v; Linearis pictura, Graece Graphis, Liniãmi tylko albo kreskami nãznãczone málowãnie. Mącz 194b, 11b, 17a, 40d, 126d, 152a (17); RejPos 349v; RejZwierc 52v; WujJud 51; BudBib Is 2/16; ModrzBaz 53, 53v [2 r.], 82v; Tãk iż kořcioł Rzymřki nã on czãs od nich malãrze brał/ iãko widziem wřtãrych kořciołãch Kãtholickich/ y w łãnym Rzymie gdzie málowãnia łã Greckie. SkarJedn 227; SkarŻyw 87 marg, 206 [3 r.], 300, 566; CzechEp 187; GórnRozm L3; Calep 74b; WujNT 688; SarnStat 1277; PowodPr 36.

malowanie czego [= w czym, na czym] (1): Ktorzy [pořły Włodziemierza] iãko prořci á grubi/ gdy tylo nã łtroie zwierzchowne y málowãnia Kořciołow y obrazow pãtrzãli/ á v Grekow ſwietnieyřze y ozdobnieyřze widzieli/ z Greki przełtãc woleli. SkarJedn 226.

malowanie czyje [= przedstawiajãce kogo] (1): Lecż dla tego pãmãtki y málowãnia ſwiętych mamy/ abychmy cnot y żywotã ich nãřláduiãc/ w nich Pãnã Bogã chwalili WujJud 50.

malowanie czyje [= przez kogo wykonane] (1): Iednego iest drzewiãna tablicã, á nã niey drugiego przepyřzne málowãnie. SarnStat 1277.

W połączeniach szeregowych (3): KwiatKsiãż G4v; y owłzem ſwiãt ten włzyćiek/ niebo y ziemię [Bóg] pořtãwił/ iãko tablice y obraz y księęi włzechmocnořci łwey y málowãnie nieiãkie á řlad Bořtwã łwego niewidomego SkarŻyw 301; ReszHoz 116.

W porównaniach (4): Czãs to zetrze iãko málowãnie BielKom F4v; że řzãtan oto fię řtãra/ [...] aby [...] inřze niezlicżone Bogi wwiodł nie znãioime [...] Prorokom/ Kryřtułowi/ y Apořtołom/ co tu iãko na málowãniu łãcwie obacżyć. GrzegRóżn G4; Tu iuż Duch řwięty prãwie iãko málowãniem iãkim kontrefetuię rořkołży RejAp 180v; KochWr 27.

W charakterystycznych połączeniach: foremne malowanie, greckie, marne, misterne, naznaczone [czym], nierzãdnořci pełne, nieuczciwe, piękne (najpiękniejsze) (2), jednostronne, przepyszne, rozkoszne, sprosne (3), stare (po staremu) (3); malowanie ſwiętych; malowanie na podwojach, na tablicy (2); křształt malowania, naznaczenie, pożytek; cechować malowanie, obejrzeć, popalić, przegłãdãć, ukazywać; na malowanie pokořzczać, zapãtrzyć ſię; na (w) malowaniu widzieć (2); przypiękřzyć malowanim.

Wyrażenie: »malowaním ozdóbiony« (1): Málówánim/ Proporzec/ tákim ozdóbiony/ Wziął ná ten čás/ od królá/ Olbrycht przerzeczony *KochProp* 14.

Szereg: »obraz i (et) malowanie« (3): Ná on čás v Rzymian obrázy y málówánia były ítáre *SkarJedn* 227, 227; *Calag* 91b.

W przeni (1) :

W połączeniu szeregowym (1): Ale oto wnet okazał [*Zacheusz*] ony krzyżyki pięknie málówáne/ á ony świece iáśnie zápalone w fercu swoim onemu Pánu swoiemu [...]. O pięknełz to były opony á wdzyęczne málówánia Pánu temu/ o wdzyęcznełz to było ochędołstwo domu onego iemu. *RejPos* 351.

Przeni (2) :

a) Ozdoba [czego] (1) : Gwiazda ielt malowanie nieba *BielŻyw* 136.

b) Opis słowny; tu pogard. (1) : Thákże gdy [*Luter*] ízkáráde á ímrodliwe málówánie był wydał/ háńbiąc vřząd Papielki y Cefárfki/ [...] wnełh go [*Jan Schleidan*] prorokiem vczynił *BiałKat* 163v.

b. Rzecz powleczone farbą; tu o kunsztownie ozdobionych potrawach (1) : (*marg*) Pothráwy pozłoczyłte. (–) Pátrrze ná potrzáski rozliczne/ pátrz ná pozłotki/ ná fárbý/ ná málówánia dziwne/ á ínadźby ich mógł nie zwác potráwami/ ále obrałki iákimi málówánemi. *RejZwierc* 58v.

2. Nazwa czynności od „malować” (18) :

a. Praca malarska: powlekanie farbą lub tworzenie obrazu; pictura Calep, Cn; actio pingendi Cn (16) : Rozumyem themu iż cudność nye ná fárbýe należy/ ále ná porządne málówánium/ yełliłz tedy málarz co ma dobre fárbý ná málówányu chramye/ á obrázow nye dobrze ítáwya/ imyę łwe tráci y vpúłłcza. *GliczKsiąż* P8–P8v; *Mącz* 239d, 332c, 375a; *GórnDworz* B2v; *Calep* 806b; nie odrzucać Apołtoł wólzélákiego ofiáry Páná Chriřtułowej powtarzánia/ iáko ielt w málówánium/ w rozmyłłánium/ w czytánium/ ábo w ná pámięć iá łobie przywodzeniu *WujNT* 770.

malowanie czego (1): Tubáلكaim [...]/ ten napirwey wymyłłił [...] málówánie twarzy człowieczych *BielKron* 4v.

malowanie czyje [= przez kogo] (1): *KochPropKKoch* 3 cf *Szereg*.

W charakterystycznych połączeniach: porządne malowanie; malowanie mistrzow, twarzy; godzien malowania; do malowania używać; malowaniem wyrażać; na malowaniu chramać.

Szereg: »malowanie i rzezanie« (1): Godźienbył łławnodawnych miłtrzow málówánia/ Y ręką Mentorową w mośiádu rzezánia. *KochPropKKoch* 3.

a. Zwyczaj upiększania za pomocą malowidel (2) : Widziałeł iáko málowanie w kośćiele Bożym ítáre ielt/ z ktorego Ambroży święty/ poznał ołobę Páwłá świętego. *SkarŻyw* 568, 566 *marg*.

β. Sposób malowania; określona technika malarska (4) : Tedy ma być malowana iáka rzecz czudnym malowaniem ná lewą łtronę: połožona *FalZioł* V 44v; *RejWiz* 24v; *Cerostrotum, picturae genus* Czwořo gránne málówánie *Mącz* 49c, 230c.

b. Kreślenie liter [czego] (1) : Nie włpominam tego/ iż łámym píłánium á liter iákoby málówánium [*literarum quasi exaratione*]/ nie tylko pámięć łię vmacnia *ModrzBaz* 88.

c. Upiększanie twarzy (1) :

Wyrażenie: »twarzy malowanie« (1): chroń się prożnowania/ Zbytnim kosztem vbyorow twarzy málowania. *BielKom* C6v. [Cf **MAGLOWANIE**].

Synonim: 1. obraz.

Cf **MALOWAĆ**

ZCh